

Sygn. akt VIII U 883/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 listopada 2020 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
na posiedzeniu niejawnym w składzie:

Przewodniczący: sędzia (del.) Anna Capik-Pater	

po rozpoznaniu w dniu 3 listopada 2020 r. w Gliwicach

sprawy A. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o umorzenie należności z tytułu składek

na skutek odwołania A. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

z dnia 19 marca 2019 r. **nr** (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w punkcie II w ten sposób , że stwierdza, iż warunkiem umorzenia określonych w punkcie I należności podlegających umorzeniu jest spłata należności niepodlegających umorzeniu w łącznej wysokości 15 866,50 zł (piętnaście tysięcy osiemset sześćdziesiąt sześć złotych pięćdziesiąt groszy) + odsetki liczone do dnia wpłaty włącznie+ koszty egzekucyjne, na które składają się należności na:

- ubezpieczenie społeczne za okres od lutego do kwietnia 2004r. w wysokości 11 874,29 zł (jedenaście tysięcy osiemset siedemdziesiąt cztery złote dwadzieścia dziewięć groszy) +odsetki + koszty egzekucyjne,

- ubezpieczenie zdrowotne za okres od marca 2002r. do kwietnia 2004r. w wysokości 3117,16 zł (trzy tysiące sto siedemnaście złotych szesnaście groszy) + odsetki + koszty egzekucyjne,

- Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od lutego 2002r. do kwietnia 2004r. w wysokości 875,05 zł (osiemset siedemdziesiąt pięć złotych pięć groszy) + odsetki + koszty egzekucyjne,

2. oddała odwołanie w pozostałym zakresie,

3. znosi wzajemnie koszty pomiędzy stronami.

(-) sędzia del. Anna Capik-Pater

Sygn. akt VIII U 883/19

UZASADNIENIE

Decyzją z 19 marca 2019r., po rozpoznaniu wniosku A. R.

z 22 października 2018r. w przedmiocie umorzenia należności z tytułu składek, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. na podstawie art. 1, ust. 8 ustawy

z dnia 9 listopada 2012r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. z 2012r., poz. 1551) określił dla wnioskodawcy, według stanu na dzień 22 października 2018r. warunki umorzenia należności składkowych.

W odwołaniu od powyższej decyzji A. R. wniósł o jej zmianę poprzez nakazanie organowi rentowemu wydania decyzji o umorzeniu nieopłaconych składek. W uzasadnieniu argumentował, że jeśli spełnił warunki do umorzenia należności składkowych, to ZUS winien taką decyzję wydać od razu. Dalej w toku procesu argumentował, że brak było podstaw do określenia zadłużenia niepodlegającego umorzeniu, gdyż w jego ocenie ZUS bezpodstawnie, do takiego zaliczył należności z tytułu składek, z tytułu objęcia jego żony obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi w związku z jej współpracą przy prowadzeniu przez odwołującego działalność gospodarczej. Odwołujący argumentował, że w całym okresie objętym zaskarżoną decyzją, jego żona prowadziła własną działalność zarobkową w związku z którą podlegała ubezpieczeniom, jak również w tym okresie pomiędzy małżonkami była zniesiona wspólność majątkowa i z tego tytułu nie powinna być ona objęta obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi w związku ze współpracą przy prowadzeniu działalności gospodarczej. Ubezpieczony nie zgodził się też na nieujęcie w należnościach, podlegających umorzeniu, nałożonych na niego kosztów egzekucyjnych, prowadzonych wcześniej wobec niego postępowań egzekucyjnych. Nadto odwołujący powoływał się na przedawnienie spornego zadłużenia.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie argumentując jak w zaskarżonej decyzji. Dodatkowo ZUS w uzasadnieniu wskazał, że wydanie przedmiotowej decyzji jest spełnieniem w tym zakresie przez organ rentowy wymogu ustawowego. Zaznaczył, że po uprawomocnieniu się przedmiotowej decyzji i spełnieniu przez odwołującego, warunków w niej określonych, wydana zostanie stosowna decyzja w przedmiocie umorzenia należności z tytułu nieopłaconych składek w związku z prowadzoną przez odwołującego działalnością gospodarczą. Dalej ZUS podkreślił, że zadłużenie związane z objęciem jego żony, jako osoby współpracującej, obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi, wynika z faktu zgłoszenia jej do tych ubezpieczeń przez odwołującego. Organ rentowy zaznaczył nadto, że w myśl powołanej ustawy, koszty egzekucyjne nie mogą zostać przez niego umorzone, gdyż podlega to właściwości organu który egzekucję prowadził. Na koniec ZUS przedstawił przebieg prowadzonych przeciwko odwołującemu postępowań egzekucyjnych, które przerwały bieg terminu przedawnienia należności nie podlegających umorzeniu.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

Ubezpieczony A. R. począwszy od 1 grudnia 1990r. jest współnikiem w Biurze (...) s.c. A. R., D. G. (NIP: (...)). Przedsiębiorstwo to zajmowało się handlem hurtowym i detalicznym artykułami szkolnymi, zabawkami, torbami, plecakami pochodzenia krajowego i zagranicznego.

W dniu 20 października 2005r. ubezpieczony wraz z drugim współnikiem- D. G. złożyli w Urzędzie Skarbowym w R. pismo, w którym wskazali, że z dniem 1 listopada 2005r. zawieszają działalność gospodarczą. Wspólnicy nie wskazali terminu wznowienia prowadzenia działalności.

Wyrokiem z 11 maja 2018r., w sprawie VIII U 1530/15 Sąd Okręgowy w G., między innymi, stwierdził, że odwołujący A. R. nie ma obowiązku uiszczania składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy za okres od 1 listopada 2005r. do maja 2015 roku, jak też odsetek za zwłokę, kosztów upomnienia i kosztów egzekucyjnych za ten okres. Równocześnie Sąd oddalił odwołanie w zakresie żądania zwolnienia odwołującego z obowiązku uiszczania składek, za okresy przypadające przed 1 listopada 2005r.

Ubezpieczony zgłosił swoją żonę E. R. do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego jako osobę współpracującą od 1 października 2001r. do 31 października 2005r. Dokument wyrejestrowujący E. R. z ubezpieczeń ZUS ZWUA z datą 1 listopada 2005r. został sporządzony z urzędu przez organ rentowy z uwagi na fakt, iż płatnik zgłosił zawieszenie działalności z tym dniem. Odwołujący złożył za żonę dokumenty rozliczeniowe od października 2001r. do lutego 2003r. oraz za kwiecień 2003r. i październik 2004r. deklarując w nich składki na ubezpieczenia społeczne i

zdrowotne. Dokumenty rozliczeniowe za marzec 2003r. oraz od maja 2003r. do września 2004r. i od listopada 2004r. do października 2005r. sporządzone zostały z urzędu przez organ rentowy.

Z kolei E. R., z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności (...) S.C., dokonała zgłoszenia wyłącznie do ubezpieczenia zdrowotnego od

1 stycznia 1999r. do 30 kwietnia 2004r. Od 1 maja 2004r. do 31 października 2005r. dokonała ona zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego.

W okresie od 1 stycznia 1999r. do 30 września 2001r. ww. ubezpieczona zatrudniona była na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy przez płatnika (...) SPÓŁKA Z O.O. W dokumentach rozliczeniowych przekazanych za okres od stycznia 1999r. do kwietnia 2004r. E. R., z tytułu prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej, deklarowała wyłącznie składkę na ubezpieczenie zdrowotne natomiast w dokumentach przekazanych od maja 2004r. do października 2005r. - składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne.

W konsekwencji E. R., w okresie od 1 października 2001r. do

30 kwietnia 2004r. wobec braku innego tytułu, przy równoczesnym zgłoszeniu jej przez męża do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych, podlegała tym ubezpieczeniom jako osoba współpracująca.

Organ rentowy 17 marca 2010r., wystawił dla ubezpieczonego upomnienie przedegzekucyjne, obejmujące zaległości za okres od lutego 2002r. do lutego 2003r.

i kwiecień 2003r. Treść powyższego upomnienia została odwołującemu doręczona w dniu 29 marca 2010r.

Następnie w dniu 7 marca 2011r., ZUS Oddział w C. wydał decyzję, mocą której określił zaległości składkowe odwołującego za miesiące przypadające od marca 2002r. Decyzja ta została odwołującemu doręczona w dniu 23 marca 2011r.

Ponownie zaległości składkowe ubezpieczonego za okres od lutego 2002r., zostały określone decyzją z 10 lipca 2012r. i z 28 kwietnia 2015r.

Równocześnie 8 kwietnia 2011r., Dyrektor Oddziału ZUS C. wystawił zawiadomienia o zajęciu wynagrodzenia odwołującego, w związku z wystawionymi

w tej samej dacie tytułami wykonawczymi o numerach od (...) do P- (...), obejmujących dochodzenie należności z tytułu nieopłaconych składek, za okres od lutego 2002r. do października 2005r.

Odwołujący 15 stycznia 2015r., wystąpił z wnioskiem o umorzenie jego należności składkowych. Pismem z 31 lipca 2015r., organ rentowy wezwał odwołującego do uzupełnienia dokumentacji rozliczeniowej, pod rygorem pozostawienia jego wniosku bez rozpoznania.

Wobec bezczynności odwołującego, ZUS Oddział w C., zawiadomieniem z 26 sierpnia 2015r. poinformował odwołującego, że jego wniosek

z 15 stycznia 2015r., w trybie art. 64 § 2 k.p.a., pozostawiono bez rozpoznania.

Decyzją z 14 lipca 2015r. ZUS Oddział w C. działając na podstawie art. 83 ust. 1 i art. 32 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych stwierdził, że ubezpieczony A. R. jest dłużnikiem organu rentowego z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy. odwołanie od tej decyzji zostało częściowo zmienione wyrokiem z 11 maja 2018r., w sprawie VIII U1530/15.

W dniu 22 października 2018r. A. R. złożył ponowny wniosek

o umorzenie należności z tytułu nieopłaconych składek, skutkiem czego 19 marca 2019r. organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję, mocą której określił dla odwołującego, według stanu na dzień 22 października 2018r., warunki umorzenia należności składkowych.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o następujące dowody: akta organu rentowego; zestawienie oraz deklaracje rozliczeniowe składane za ubezpieczonego i E. R. (plik k.101); zeznania ubezpieczonego złożone na rozprawie w dniu 10 stycznia 2020r. (k.92); akta sprawy toczącej się przed tut. Sądem pod sygn. akt VIII U 1530/15 i VIII U 1047/16;

Przy ocenie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, Sąd kierował się zasadą swobodnej oceny dowodów wyrażoną w art. 233 § 1 k.p.c. Podejmując rozstrzygnięcie Sąd oparł się przede wszystkim na dowodach z dokumentów, którym dał wiarę w całości, jako że sporządzone zostały one przez uprawnione podmioty w ramach obowiązków wynikających z charakteru ich działalności. Z analizy dokumentacji wynika, że E. R. z tytułu prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej, faktycznie deklarowała wyłącznie składki na obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne od stycznia 2001r. do kwietnia 2004r. z kolei od maja 2004r., deklarowała ona już składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne. Równocześnie od stycznia 2001r. do września 2001r., jej pracodawca (...) Sp. z o.o. zgłosił ją do obowiązkowych ubezpieczeń, jako pracownika. Z kolei ubezpieczony faktycznie zgłosił E. R. jako osobę współpracującą z nim przy prowadzeniu działalności gospodarczej i począwszy od października 2001r., deklarował za nią składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne, z tego tytułu. Z akty sprawy nie wynika także, aby E. R. od tego momentu do kwietnia 2004r. faktycznie posiadała inny tytuł do objęcia jej obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi, wobec czego organ rentowy, do czasu zawieszenia przez odwołującego działalności gospodarczej, za miesiące, za które nie złożył on za E. R. stosownych deklaracji ubezpieczeniowych, deklaracje takie wystawiał z urzędu, w zastępstwie odwołującego.

W konsekwencji, Sąd uznał, że zgromadzone dowody są kompletne i pozwalają na czynienie na ich podstawie ustaleń co do stanu faktycznego, a następnie na rozstrzygnięcie sprawy

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje jedynie na częściowe uwzględnienie.

Stosownie do art. 1 ust. 1 ustawy z 9 listopada 2012r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. z 2012r., poz. 1551) na wniosek osoby podlegającej w okresie od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 28 lutego 2009r. obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności w rozumieniu art. 8 ust. 6 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2020r., poz. 266, z późn. zm.):

1) która przed dniem 1 września 2012r. zakończyła prowadzenie pozarolniczej działalności i nie prowadzi jej w dniu wydania decyzji, o której mowa w ust. 8,

2) innej niż wymieniona w pkt 1

- umarza się nieopłacone składki na te ubezpieczenia za okres od 1 stycznia 1999r. do 28 lutego 2009r. oraz należne od nich odsetki za zwłokę, opłaty prolongacyjne, koszty upomnienia, opłaty dodatkowe, a także koszty egzekucyjne naliczone przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

Zgodnie z treścią ust. 8 tego przepisu, Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję określającą warunki umorzenia, w której ustala także kwoty należności, o których mowa w ust. 1 i 6, z wyłączeniem kosztów egzekucyjnych.

Powyższe przepisy wskazują, że wydanie decyzji określającej warunki umorzenia należności składkowych, w przypadku wystąpienia z takim wnioskiem na podstawie przepisów powołanej ustawy, jest obligatoryjne.

W niniejszej sprawie odwołujący kwestionuje określone w tej decyzji warunki umorzenia, podnosząc szereg zarzutów mających zakwestionować zasadność zaliczenia do należności nie podlegających umorzeniu, zadłużenia powstałego

na skutek podlegania jego żony E. R. obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym jako osoby współpracującej z odwołującym, przy prowadzeniu przez niego działalności gospodarczej. Odwołujący nie kwestionował poszczególnych wyliczeń organu rentowego w zakresie ustalenia tych należności, a jedynie co do zasady nie zgadzał się z naliczeniem należności składkowych z tytułu podlegania przez jego żonę ubezpieczeniom społecznym jako osoby współpracującej z nim przy prowadzeniu działalności gospodarczej, bowiem w jego ocenie winna ona podlegać takim ubezpieczeniom z tytułu prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej.

Zdaniem Sądu Okręgowego, wobec treści powołanego wyżej art. 1, ust. 8 w sytuacji, gdy odwołujący złożył przedmiotowy wniosek o umorzenie, to organ rentowy nie mógł nie wydać zaskarżonej decyzji, bowiem ustawa w powołanym przepisie wprost nakłada na niego taki obowiązek.

Sąd wskazuje również, że dopiero po uprawomocnieniu się tej decyzji organ rentowy będzie zobowiązany do wydania decyzji, mocą której orzeknie o umorzeniu należności składkowych odwołującego będących przedmiotem jego wniosku z dnia

22 października 2018r. oczywiście po uprzednim spełnieniu warunków umorzenia, określonych w tej decyzji.

Przechodząc do dalszych rozważań, również za bezzasadny należało uznać zarzut odwołującego w zakresie nie wskazania przez ZUS, w zaskarżonej decyzji, kosztów egzekucyjnych podlegających umorzeniu. Słusznie bowiem organ rentowy podnosił, że zgodnie z art. 1, ust. 1 ustawy z 9 listopada 2012r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność, do kwoty należności podlegających umorzeniu nie uwzględnia się kosztów egzekucyjnych, bowiem podlegają one umorzeniu przez organ który egzekucję prowadził (art. 1, ust. 17 ww. ustawy).

Odwołujący zarzucał również błędne wyliczenia zaległości składkowych z tytułu objęcia jego żony obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi jako osoby współpracującej z odwołującym przy prowadzeniu przez niego działalności gospodarczej. W tym zakresie zarzucał, że jego żona prowadziła własną działalność gospodarczą pod firmą (...) S.C. i to z tego tytułu winna zostać objęta obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi.

Zgodnie z art. 6, ust. 1, pkt 5 ustawy systemowej, obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność oraz osobami z nimi współpracującymi.

Z kolei jak stanowi art. 8, ust. 6 za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność uważa się:

1) osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów ustawy z 6 marca 2018r. - Prawo przedsiębiorców lub innych przepisów szczególnych, z wyjątkiem ust. 6a;

2) twórcę i artystę;

3) osobę prowadzącą działalność w zakresie wolnego zawodu:

a) w rozumieniu przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne,

b) z której przychody są przychodami z działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych;

4) wspólnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz wspólników spółki jawnej, komandytowej lub partnerskiej;

5) osobę prowadzącą publiczną lub niepubliczną szkołę, inną formę wychowania przedszkolnego, placówkę lub ich zespół, na podstawie przepisów ustawy z 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2019 r. poz. 1148, z późn. zm.).

Równocześnie w myśl ust. 11 tego przepisu za osobę współpracującą z osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność, zleceniobiorcami oraz z osobami fizycznymi, wskazanymi w art. 18 ust. 1 ustawy z 6 marca 2018r. - Prawo przedsiębiorców, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4-5a, uważa się małżonka, dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione, rodziców, macochę i ojczyma oraz osoby przysposabiające, jeżeli pozostają z nimi we wspólnym gospodarstwie domowym

i współpracują przy prowadzeniu tej działalności lub wykonywaniu umowy agencyjnej lub umowy zlecenia; nie dotyczy to osób, z którymi została zawarta umowa o pracę w celu przygotowania zawodowego.

Zgodnie z art. 9, ust. 2 osoba spełniająca warunki do objęcia obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi z kilku tytułów, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2, 4-6 i 10, jest objęta obowiązkowo ubezpieczeniami z tego tytułu, który powstał najwcześniej. Może ona jednak dobrowolnie, na swój wniosek, być objęta ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi także z pozostałych, wszystkich lub wybranych, tytułów lub zmienić tytuł ubezpieczeń, z zastrzeżeniem ust. 2c i 7.

Zasady obliczania i opłacania składek na ubezpieczenie społeczne reguluje ustawa z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Z kolei zasady obliczania i opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne regulują również przepisy powyższej ustawy, w związku z art. 109, ust. 2 ustawy z 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Zgodnie z art. 17, ust. 1, ustawy o SUS składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe oraz chorobowe za ubezpieczonych, o których mowa w art. 16 ust. 1-3, 5, 6 i 9-12, obliczają, rozliczają i przekazują co miesiąc do Zakładu w całości płatnicy składek.

W myśl ust 3 składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe ubezpieczeni niewymienieni w ust. 1 sami obliczają i przekazują co miesiąc do Zakładu.

W myśl art. 32 ustawy przepisy dotyczące składek na ubezpieczenia społeczne stosuje się odpowiednio także do składek na ubezpieczenie zdrowotne w zakresie: ich poboru, egzekucji, wymierzania odsetek za zwłokę i dodatkowej opłaty, przepisów karnych, dokonywania zabezpieczeń na wszystkich nieruchomościach, ruchomościach i prawach zbywalnych dłużnika, odpowiedzialności osób trzecich i spadkobierców oraz stosowania ulg i umorzeń.

Na podstawie art. 84 ust. 1 ustawy z 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, składkę na ubezpieczenie zdrowotne opłaca osoba podlegająca ubezpieczeniu zdrowotnemu.

Powyższe obowiązki odwołującego jako płatnika składek na ubezpieczenia: społeczne i zdrowotne wynikają wprost z przepisów ustawy, nie ma zatem potrzeby nakładania na niego takiego obowiązku z drodże decyzji. Przepisy te mają charakter bezwzględnie obowiązujący.

Natomiast w przypadku nie wywiązania się przez płatnika składek ze swojego obowiązku, organ rentowy ma prawo do samodzielnego wydania stosownej decyzji ustalającej wysokość zaległych składek i wezwać do ich opłacenia a następnie do ściągnięcia ich w drodze egzekucji. Podstawę prawną stanowi tu z art. 83 ust. 1 ustawy.

Po myśli art. 36 ust. 1 ustawy systemowej, każda osoba objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych. Obowiązek zgłoszenia osoby prowadzącej działalność gospodarczą spoczywa na tej osobie (ust.3). z kolei pracownika do ubezpieczeń zgłasza jego pracodawca (ust. 2).

Natomiast po myśli art. 17 w związku z art. 46 ustawy, płatnik składek obowiązany jest według zasad wynikających z przepisów niniejszej ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy. Rozliczenie składek oraz wypłaconych przez płatnika w tym samym miesiącu świadczeń następuje w deklaracji rozliczeniowej ZUS DRA.

Po myśli art. 47 ustawy płatnik składek przesyła w tym samym terminie deklarację rozliczeniową, imienne raporty miesięczne oraz opłaca składki za dany miesiąc.

Zgodnie zaś z treścią art. 48 tejże ustawy, jeżeli płatnik składek nie złoży w terminie deklaracji rozliczeniowej, nie będąc z tego obowiązku zwolnionym, organ rentowy dokonuje wymiaru składek z urzędu w wysokości wynikającej z ostatnio złożonej deklaracji, bez uwzględnienia wypłaconych płatnikowi świadczeń, zawiadamiając go o tym. Jeżeli po wymierzeniu składek z urzędu płatnik złoży deklarację rozliczeniową, organ rentowy koryguje wymiar składek do wysokości wynikającej ze złożonej deklaracji z uwzględnieniem wykazanych w niej świadczeń.

Powyższe obowiązki płatnika, wynikają wprost z przepisów ustawy, nie ma zatem potrzeby nakładania na niego takiego obowiązku z drodze decyzji. Przepisy te mają charakter bezwzględnie obowiązujący.

Natomiast w przypadku nie wywiązania się przez płatnika składek ze swojego obowiązku, organ rentowy ma prawo do samodzielnego wydania stosownej decyzji ustalającej wysokość zaległych składek i wezwać do ich opłacenia a następnie do ściągnięcia ich w drodze egzekucji.

Podstawę prawną stanowi tu z art. 83 ust. 1 ustawy, zgodnie z którym ZUS wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących w szczególności:

- 1) zgłaszania do ubezpieczeń społecznych;
- 2) przebiegu ubezpieczeń;
- 3) ustalania wymiaru składek i ich poboru, a także umarzania należności z tytułu składek;
- 3a) ustalania wymiaru składek na Fundusz Emerytur Pomostowych i ich poboru, a także umarzania należności z tytułu tych składek;
- 4) ustalania uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych;
- 5) wymiaru świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

Należy w tym miejscu wskazać, że to na odwołującym spoczywa obowiązek udowodnienia, że wykazane w zaskarżonej decyzji, kwoty zaległych składek zostały źle wyliczone.

Trzeba podkreślić, że jedną z zasad w postępowaniu cywilnym, a takim również jest postępowanie z zakresu ubezpieczeń społecznych, jest zasada kontradyktoryjności. To na stronach spoczywa ciężar dowodzenia swoich racji.

W myśl art. 6 kodeksu cywilnego, ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Zatem w niniejszej sprawie ciężar udowodnienia, że decyzja ZUS jest nieprawidłowa spoczywa na odwołującym.

Wracając na grunt niniejszej sprawy, Sąd zauważa, że skoro E. R. do końca kwietnia 2004r., z tytułu prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej, deklarowała wyłącznie składki na ubezpieczenie zdrowotne, zaś odwołujący zgłosił ją do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych, jako osobę współpracującą, od 1 października 2001r., to brak było podstaw do przyjęcia, że E. R. od tej daty, zamierzała podlegać tym ubezpieczeniom z tytułu prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej. Oczywistym również jest, że wobec zadeklarowania przez nią od maja 2003r., składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne, jako osoby prowadzącej działalność gospodarczą, wyraziła ona wolę ponownej zmiany tytułu ubezpieczenia i od maja 2004r. nie podlegała już tym ubezpieczeniom jako osoba współpracująca z odwołującym przy prowadzeniu przez niego działalności gospodarczej. W konsekwencji Sąd uznał, że odwołujący wykazał jedynie, że naliczanie przez organ rentowy należnych z tego tytułu składek, po tej dacie, nie miało podstawy faktycznej i prawnej.

Przede wszystkim jednak należy mieć na uwadze, że organ rentowy wykazał, iż określone w zaskarżonej decyzji kwoty zaległych składek, nie uległy przedawnieniu.

Instytucja przedawnienia składek została uregulowana w treści art. 24 ust 4 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Zgodnie z tym przepisem – w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2011r. – należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 10 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne, z zastrzeżeniem ust. 5-6.

Przepis art. 24 ust. 4 został znowelizowany z dniem 1 stycznia 2012r. ustawą z 16 września 2011r. o redukcji niektórych obowiązków obywateli i przedsiębiorców (Dz.U. Nr 232, poz. 1378) i zgodnie aktualnym brzmieniem tego przepisu, należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne, z zastrzeżeniem ust. 5-6.

Jeszcze przed powyższą nowelizacją – ustawą z 28 kwietnia 2011r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.

Nr 138, poz. 808) – wprowadzono do tego przepisu ust. 5f, zgodnie z którym, w przypadku wydania przez Zakład decyzji ustalającej obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym, podstawę wymiaru składek lub obowiązek opłacania składek na te ubezpieczenia, bieg terminu przedawnienia ulega zawieszeniu od dnia wszczęcia postępowania do dnia, w którym decyzja stała się prawomocna.

Zgodnie natomiast z art. 5 ust. 1 ostatnio powołanej ustawy, do należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne, nieopłaconych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy (tj. przed 20 lipca 2011r.), jeżeli nie upłynął jeszcze termin ich dochodzenia, stosuje się art. 24 ust. 5f i 6 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Z kolei przywołana ustawa z 16 września 2011r. o redukcji niektórych obowiązków obywateli i przedsiębiorców (Dz.U. Nr 232, poz.1378) wprowadzająca z dniem 1 stycznia 2012r. 5 letni termin przedawnienia składek, również zawiera przepisy przejściowe odnoszące się do składek nieprzedawnionych.

I tak zgodnie z art. 27 ust. 1 tej ustawy do przedawnienia należności z tytułu składek, o którym mowa w art. 41b ust. 1 ustawy wymienionej w art. 2 oraz w art. 24 ust. 4 ustawy wymienionej w art. 11 (tj. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), którego bieg rozpoczął się przed dniem 1 stycznia 2012r., stosuje się przepisy w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, z tym że bieg przedawnienia rozpoczyna się od 1 stycznia 2012r.

Zgodnie jednak z ust. 2, jeżeli przedawnienie rozpoczęte przed dniem 1 stycznia 2012r. nastąpiłoby zgodnie z przepisami dotychczasowymi wcześniej, przedawnienie następuje z upływem tego wcześniejszego terminu.

W myśl ust 3, przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do:

- 1) nadpłaconych lub nienależnie opłaconych składek, o których mowa w art. 41b ust. 11 ustawy wymienionej w art. 2;
- 2) nienależnie opłaconych składek, o których mowa w art. 24 ust. 6g ustawy wymienionej w art. 11.

Przechodząc na grunt niniejszej sprawy, wskazać należy, że zaskarżona przez odwołującego decyzja z 19 marca 2019r. dotyczy składek nieopłaconych za okres od lutego 2002r. do października 2005r. Bieg terminu przedawnienia tych składek niewątpliwie rozpoczął się przed wejściem w życie ustawy z 16 września 2011r. tj. przed 1 stycznia 2012r. i przed tą datą – biorąc pod uwagę obowiązujący wówczas 10 letni termin przedawnienia – nie doszło do przedawnienia składek. Najstarszy okres, którego dotyczy zaskarżona decyzja odnosi się bowiem do miesiąca lutego 2002r., za który to miesiąc składki były wymagalne w marcu 2002r. (15

marca), a zatem 10 letni okres przedawnienia składek za luty 2002r. upłynąłby w lutym 2012r. a termin przedawnienia składek za inne miesiące odpowiednio później. Tym samym do składek objętych zaskarżoną decyzją, korzystniejszym jest dla ubezpieczonego 10-cioletni okres przedawnienia.

Należy jednak mieć na uwadze, że wbrew temu co podnosi odwołujący, organ rentowy doprowadził do wszczęcia wobec tych należności, postępowania egzekucyjnego. Niewątpliwie do wszczęcia takiego postępowania, mającego wpływ na przerwanie terminu przedawnienia, doszło poprzez wystawienie przez organ rentowy 17 marca 2010r., upomnienia przed egzekucyjnego dla ubezpieczonego, jak również poprzez wystawienie 8 kwietnia 2011r., przez Dyrektora Oddziału ZUS C., zawiadomienia o zajęciu wynagrodzenia odwołującego, w związku z wystawionymi w tej samej dacie tytułami wykonawczymi o numerach od (...) do P- (...). Zatem sporne należności nie mogły ulec przedawnieniu, w związku z przerwaniem terminu przedawnienia, właśnie przez wydanie ww. upomnienia, zajęcia wynagrodzenia i tytułów wykonawczych.

Uwzględniając również 5-cioletni okres przedawnienia, który zaczął biec w dniu 1 stycznia 2012r. i zakończyłby swój bieg 22 stycznia 2017r. należy zauważyć, że i w tym wypadku doszło do przerwania biegu terminu przedawnienia, bowiem organ rentowy wydawał kolejne decyzje z 10 lipca 2012r. i z 28 kwietnia 2015r., określające sporne zadłużenie.

Do ubezpieczonego znajduje zatem zastosowanie cytowany wyżej art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z 16 września 2011r. Zatem sporne należności przypadające za okres od lipca 2012 nie mogły ulec przedawnieniu, w związku z przerwaniem terminu przedawnienia, właśnie przez wydanie decyzji określającej sporne zadłużenie.

Nie można pominąć i tego, że 15 stycznia 2015r., odwołujący wystąpił z wnioskiem o umorzenie jego należności składkowych. Z kolei wobec nie uzupełnienia przez odwołującego wymaganej dokumentacji rozliczeniowej, ZUS Oddział w C., zawiadomieniem z 26 sierpnia 2015r. poinformował odwołującego, że jego wniosek z 15 stycznia 2015r., w trybie art. 64 § 2 k.p.a., pozostawiono bez rozpoznania.

Dalej decyzją z 14 lipca 2015r. ZUS Oddział w C. po raz kolejny określił zadłużenie odwołującego z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy. Odwołanie od tej decyzji zostało częściowo zmienione wyrokiem z 11 maja 2018r., w sprawie VIII U1530/15.

Tym samym w ocenie Sądu z datą doręczenia tej decyzji doszło do kolejnego zawieszenia terminu przedawnienia, bowiem zgodnie z cytowanym powyżej art. 24 ust. 5f w przypadku wydania przez Zakład decyzji ustalającej obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym, podstawę wymiaru składek lub obowiązek opłacania składek na te ubezpieczenia, bieg terminu przedawnienia ulega zawieszeniu od dnia wszczęcia postępowania do dnia, w którym decyzja stała się prawomocna, co w przedmiotowej sprawie miało miejsce w dniu uprawomocnienia się wyroku przez Sąd okręgowy w sprawie VIII U 1530/15.

W ocenie Sądu, skoro odwołujący nie kwestionował wyliczeń dokonanych w zaskarżonej decyzji, a równocześnie, z wyjątkiem okresu przypadającego od maja 2004r., nie wykazał, że organ rentowy w sposób nieprawidłowy, tj. bez podstawy prawnej i faktycznej, przy równoczesnym braku upływu terminu ich przedawnienia, ustalił wysokość zaległości nie podlegających umorzeniu, zatem odwołanie A. R. zasługuje wyłącznie na częściowe uwzględnienie, tj. w zakresie wyłączenia z zadłużenia wskazanego w punkcie II zaskarżonej decyzji, zaległości składkowych odwołującego z tytułu zgłoszenia przez niego E. R. do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych, w związku ze współpracą przy prowadzeniu przez odwołującego działalności gospodarczej, wyłącznie za okres, kiedy podlegała ona takim ubezpieczeniom z tytułu własnej działalności gospodarczej, tj. od maja 2004r.

Biorąc wszystkie powyższe względy pod uwagę Sąd Okręgowy na mocy

art. 477¹⁴ § 1 i § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie pierwszym i drugim sentencji. Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania, zawarte w punkcie trzecim, Sąd oparł na art. 100 k.p.c., znosząc wzajemnie koszty pomiędzy stronami.

(-) Sędzia del. Anna Capik – Pater